DRAFT MINUTES

Meeting ID	2323
Committee	Pwyllgor Craffu Trosolwg Corfforaethol
Date	22/10/2021
Attendees	Cynghorwyr Stewart Healy (Cadeirydd) Cynghorwyr Martin Cook (Is-gadeirydd) Cynghorwyr Peter Baldwin (Aelod Pwyllgor) Cynghorwyr Garth Collier (Aelod Pwyllgor) Cynghorwyr Malcolm Cross (Aelod Pwyllgor) Cynghorwyr Gareth A. Davies (Aelod Pwyllgor) Cynghorwyr D. Lyn Elias (Aelod Pwyllgor) Cynghorwyr John Hill (Aelod Pwyllgor) Cynghorwyr Julie Holt (Aelod Pwyllgor) Cynghorwyr Hedley McCarthy (Aelod Pwyllgor) Cynghorwyr Clive Meredith (Aelod Pwyllgor) Cynghorydd John P. Morgan (Aelod Pwyllgor) Cynghorwyr Greg Paulsen (Aelod Pwyllgor) Cynghorwyr Tommy Smith (Aelod Pwyllgor) Cynghorwyr Bob Summers (Aelod Pwyllgor) Cynghorwyr Stephen Thomas (Aelod Pwyllgor) Michelle Morris (Swyddog) Damien McCann (Swyddog) Richard Crook (Swyddog) Rhian Hayden (Swyddog) Lynn Phillips (Swyddog) Clive Rogers (Swyddog) Bernadette Elias (Swyddog) Andrew Parker (Swyddog) Gemma Wasley (Swyddog) Liz Thomas (Swyddog) Leeann Turner (Secretary) Gwasanaethau Democrataidd (Monitor) Pob Cynghorydd (Monitor) Louise Bishop (Notify) Sean Scannell (Notify) Steve Berry (Swyddog) Andrea Jones (Swyddog) Andrea Prosser (Notify)

Item ID	5415
Item Title	Cyfieithu ar y Pryd
Summary	Nodwyd na dderbyniwyd unrhyw geisiadau ar gyfer y gwasanaeth cyfieithu

	ar y pryd.

Item ID	5416
Item Title	Ymddiheuriadau
Summary	Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb gan y Cynghorwyr G. Collier, J.P. Morgan. Prif Swyddog Adnoddau Prif Swyddog Masnachol a Chwsmeriaid

Item ID	5417
Item Title	Datganiadau Buddiant a Goddefebau
Summary	Ni adroddwyd unrhyw ddatganiadau buddiant na goddefebau.

Item ID	5418
Item Title	Cofnodion Pwyllgor Craffu Trosolwg Corfforaethol
Summary	Cyflwynwyd cofnodion y cyfarfod o'r Pwyllgor Craffu Trosolwg Corfforaethol a gynhaliwyd ar 10 Medi 2021. CYTUNODD y Pwyllgor i gadarnhau'r cofnodion.

Item ID	5463
Item Title	Cofnodion Cyfarfod Arbennig o'r Pwyllgor Craffu Trosolwg Corfforaethol
Summary	Cyflwynwyd cofnodion y cyfarfod arbennig o'r Pwyllgor Craffu Trosolwg Corfforaethol a gynhaliwyd ar 21 Medi 2021. CYTUNODD y Pwyllgor i gadarnhau'r cofnodion.

Item ID	5482
Item Title	Dalen Weithredu
Summary	Cyflwynwyd y ddalen weithredu a gyfeiriwyd o'r Cydbwyllgor Craffu Cyllideb ar 27 Medi 2021. Soniodd Aelod am yr ansawdd sain gwael yn Ystafell Abraham Derby yn y Swyddfeydd Cyffredinol. Dywedodd y Cadeirydd y byddai'n tynnu sylw uwch swyddogion at hyn. CYTUNODD y Pwyllgor i nodi'r ddalen weithredu.

Item ID	5483
Item Title	Archwilio Cymru – Asesiad Cynaliadwyedd Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent
Summary	Rhoddwyd ystyriaeth i adroddiad y Prif Swyddog Adnoddau sy'n cyflwyno canlyniad yr asesiad a gynhaliwyd gan Archwilio Cymru ynghylch cynaliadwyedd ariannol Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent. Siaradodd swyddog Archwilio Cymru am yr adroddiad a thynnu sylw at y prif bwyntiau ynddo. Hysbysodd Aelodau fod yr adroddiad yn nodi canfyddiadau eu hadolygiad o gynaliadwyedd ariannol Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent. Mae'n ddarn o waith a gynhaliwyd gyda phob Cyngor ledled Cymru i edrych ar gynaliadwyedd ariannol a llywodraeth leol, yn neilltuol yng nghyd-destun pandemig COVID. Dywedodd Aelod y bu'r rhain yn flynyddoedd ariannol da i'r Awdurdod oherwydd setliadau da gan Lywodraeth Cymru. Roedd cyllid caledi wedi helpu i roi'r Cyngor mewn sefyllfa dda ond teimlai y gallai hyn fod yn sefyllfa ffals oherwydd nad yw'r rhaglen Pontio'r Bwlch wedi ei phrofi gan nad yw Aelodau wedi gweld canlyniadau blwyddyn lawn oherwydd y pandemig. Teimlai fod angen cadw mater hylifedd mewn cof a bod angen i'r Awdurdod fod yn ofalus yng nghyswllt gormod o fenthyca. Dywedodd ei fod yn adroddiad da ond bod cyllid Llywodraeth Cymru wedi cael effaith fawr arno a chanmolodd waith da y tîm ariannol. Cytunodd Aelod arall ei fod yn adroddiad da ond roedd ganddo bryderon am ddefnydd y cyllid caledi a theimlai y dylid bod wedi defnyddio peth o'r cyllid hwn i helpu cymunedau gyda CCTV a materion diogelwch cyhoeddus. Teimlai y dylid bod wedi rhoi llai o arian mewn cronfeydd wrth gefn a mwy i wasanaethau CCTV i gadw cymunedau'n ddiogel drwy gydol misoedd y gaeaf. Hysbysodd y Cadeirydd y Pwyllgor y cyflwynir adroddiad ar CCTV i gyfarfod o'r Pwyllgor Craffu Trosolwg Corfforaethol yn y dyfodol i gael ei ystyried. Dywedodd y Rheolwr Gwasanaeth Cyfrifeg mai grant yw'r gronfa caledi gyda thelerau ac amodau ac nad yw CCTV a Diogelwch y Gymuned yn rhan o'r telerau ac amodau hynny. Mae'r holl arian a wariwyd o'r gronfa caledi yn cydymffurfio gyda'r telerau ac amodau hynny ac i gyd am ymateb i'r pandemig. Dywedodd fod peth cyllid o'r gronfa galedi oedd yn mynd i'r gymuned drwy chwyddo tâl salwch statudol a thaliadau gofal cymdeithasol. Diolchodd Aelod i'r Swyddfa Archwilio am yr adroddiad cadarnhaol er nad yw effeithiau COVID a amlygir yn yr adroddiad yn hysbys i gyd. Teimlai fod gweithredoedd rhagweithiol y Cyngor wedi ei roi mewn sefyllfa gref iawn i ateb heriau ariannol y dyfodol a gwelai hyn fel cymeradwyaeth gadarnhaol iawn gan y Swyddfa Archwilio. Mewn ymateb i gwestiwn gan Aelod am y gymhareb cyfalaf gweithio, dywedodd Swyddog Archwilio Cymru nad oes rhif delfrydol y dylai'r

	Awdurdod fod yn anelu ei gyflawni. Mae'n dibynnu ar yr amgylchiadau penodol ym mhob Cyngor a'r dull gweithredu y gallant fod am ei gymryd. Teimlai ei fod am Aelodau yn cael sicrwydd, er fod y ffigur hwn yn isel, bod y Cyngor mewn sefyllfa lle gallai gyflawni ei rwymedigaethau fel a phryd yr oedd angen eu trin. Sonnir yn yr adroddiad fod y Cyngor yn brydlon yn talu ei ddyledion i sicrhau ei fod yn cefnogi'r economi lleol ac roedd hynny, yn y ffordd honno, yn effeithio ar y ffigurau hylifedd. Felly byddai rhai polisïau o'r fath yn cael effaith ac yn gostwng sgôr yr Awdurdod. Cyfeiriodd Aelod at dudalen 30 paragraff 9 yr adroddiad – mae'r Cyngor yn rhagweld y bydd yn derbyn cyfanswm o tua £12.2 miliwn o gyllid ychwanegol gan Lywodraeth Cymru yn 2020-21. Caiff hyn ei nodi yn Narluniad 2 islaw. Mae'r cyfanswm yn eithrio cyllid lle mae'r Cyngor yn gweithredu fel asiant, gan ddosbarthu cyllid gan Lywodraeth Cymru i drydydd partïon. Holodd am eglurhad ar drydydd partïon. Eglurodd Swyddog Archwilio Cymru fod hyn yn cyfeirio at arian gan Lywodraeth Cymru a roddwyd i'r Awdurdod i'w ddosbarthu i drydydd partïon tebyg i fusnesau lleol. Ni chaiff yr arian hwn ei gynnwys yn y ffigur gan na all y Cyngor ei gadw ac mae'n gorfod ei ddosbarthu ar ran Llywodraeth Cymru. Cymeradwyodd y Cadeirydd sylwadau'r Aelodau a dywedodd ei fod yn adroddiad da ac yn dangos yn glir ymrwymiad ariannol hirdymor yr Awdurdod a bod yr Awdurdod yn symud yn y cyfeiriad cywir. Diolchodd i Swyddog Archwilio Cymru am gyflwyno'r adroddiad ac i'r tîm ariannol. CYTUNODD y Pwyllgor i argymell derbyn yr adroddiad a chymeradwyo Opsiwn 1; sef derbyn canfyddiadau adroddiad Archwilio Cymru, fel y'u manylir yn yr adroddiad ac yn yr atodiad.

Item ID	5475
Item Title	Strategaeth Hybu'r Gymraeg 2022-27
Summary	Rhoddwyd ystyriaeth i adroddiad yr Arweinydd Proffesiynol Ymgysylltu, Cydraddoldeb a'r Gymraeg a gyflwynwyd i nodi'r bwriadau ar gyfer datblygu ail Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg 2022-27 y Cyngor, yn unol â Safonau'r Gymraeg (2015) (Safon 145). Siaradodd yr Arweinydd Proffesiynol Ymgysylltu, Cydraddoldeb a'r Gymraeg am yr adroddiad a thynnu sylw at y prif bwyntiau ynddo. CYTUNODD y Pwyllgor i argymell derbyn yr adroddiad a chymeradwyo Opsiwn 2, sef derbyn y dull gweithredu a gynigir ar gyfer datblygu Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg 2022-27.

Item ID	5477
Item Title	Adroddiad Blynyddol Iechyd a Diogelwch
Summary	Rhoddwyd ystyriaeth i adroddiad y Pennaeth Datblygu Sefydliadol a gyflwynwyd i roi cyfle i Aelodau o'r Pwyllgor Craffu Trosolwg Corfforaethol i

	graffu ar a herio perfformiad Iechyd Iechyd a Diogelwch a Diogelwch Tân yn y Gwaith yr Awdurdod ar gyfer 2020/21. Siaradodd y Pennaeth Datblygu Sefydliadol am yr adroddiad a thynnodd sylw at y prif bwyntiau ynddo. Hysbysodd Aelodau fod yr adroddiad hefyd yn cynnwys adran ynghylch ymateb y Cyngor i'r pandemig. Cyfeiriodd Aelod at grynodeb yr adroddiad a holodd am ddamweiniau yn ymwneud â rhai heb fod yn weithwyr cyflogedig a'r gostyngiad yn absenoldeb staff. Esboniodd y Swyddog Iechyd a Diogelwch fod damweiniau yn ymwneud â rhai heb fod yn weithwyr cyflogedig yn cynnwys damweiniau gan ddisgyblion ysgol, aelodau'r cyhoedd yn safleoedd y Cyngor a defnyddwyr gwasanaeth mewn safleoedd Gwasanaethau Cymdeithasol. Cyfeiriodd y Pennaeth Datblygu Sefydliadol at absenoldeb salwch staff ac esboniodd ei fod wedi gostwng ond nad oedd yn is na'r targed. Maent yn y broses o ddilysu ystadegau salwch yr ail chwarter a rhoddir adroddiad ar y ffigurau hynny drwy'r adroddiad Cyllid a Pherfformiad a chânt eu cyflwyno i gyfarfod o'r Pwyllgor yn y dyfodol. Yng nghyswllt y Cytundeb Lefel Gwasanaeth gydag Ymddiriedolaeth Hamdden Aneurin, holodd Aelodau pam nad oedd y data ar gyfer y gwaith gan Gynghorwyr Iechyd a Diogelwch yr Ymddiriedolaeth wedi ei gynnwys yn yr adroddiad. Esboniodd y Swyddog Iechyd Diogelwch mai adroddiad blynyddol ar gyfer y Cyngor fel cyflogwr yw hyn; mae'r Ymddiriedolaeth Hamdden yn gyflogwr ar wahân ac felly ni chaiff eu data ei gynnwys yn yr adroddiad. Mewn ymateb i gwestiwn gan Aelod am Ffigur 1 ar dudalen 131 – y tueddiad 3 blynedd ar gyfer damweiniau gweithwyr cyflogedig yn yr Awdurdod yn ôl adran, dywedodd y Swyddog Iechyd a Diogelwch fod y gostyngiad sylweddol yn nifer y damweiniau yn yr Adran Addysg ar gyfer 2020/21 oherwydd bod ysgolion ar gau am gyfnod sylweddol yn ystod y flwyddyn ariannol honno. Nododd Aelod fod nifer y damweiniau yn Adran yr Amgylchedd wedi gostwng er fod yr Adran wedi parhau i weithio fel arfer drwy gydol y pandemig. Dywedodd y Swyddog Iechyd a Diogelwch nad oedd tueddiad yn amlwg ynghylch y gostyngiad, fodd bynnag mae'n ganlyniad cadarnhaol. CYTUNODD y Pwyllgor i argymell derbyn yr adroddiad a chymeradwyo Opsiwn 1; sef bod y Pwyllgor Craffu Trosolwg Corfforaethol yn cefnogi'r adolygiad blynyddol o berfformiad Iechyd a Diogelwch a pherfformiad Diogelwch Tân a'r argymhellion a wnaed.

Item ID	5478
Item Title	Diweddariad ar Gynlluniau Adsefydlu yn y Deyrnas Unedig a Gwasgaru Ceiswyr Lloches
Summary	Rhoddwyd ystyriaeth i adroddiad y Prif Swyddog Masnachol a Chwsmeriaid

	a gyflwynir i roi diweddariad ar gyfranogiad yn cefnogi cynllun Ailsefydlu y Deyrnas Unedig (sydd yn ddiweddar wedi cynnwys cefnogi adsefydlu dinasyddion Afghan) a cheisio cefnogaeth ar gyfer cymryd rhan yng Nghynllun Ehangu Gwasgaru Ceiswyr Lloches y Swyddfa Gartref a gyflwynir i'r Pwyllgor Gweithredol. Siaradodd y Cydlynydd Cydlyniaeth Cymunedol am yr adroddiad a thynnodd sylw at y prif bwyntiau ynddo. Mae'r adroddiad yn amlinellu bod y pwysau ar y system lloches wedi bod yn cynyddu'n gyson ers blynyddoedd. Gyda chynnydd yn nifer y ceiswyr lloches sydd angen eu lletya'n genedlaethol, bu pwysau ychwanegol ar yr ardal gwasgaru presennol ac mewn ymateb mae'r Swyddfa Gartref wedi rhoi blaenoriaeth i ehangu ardaloedd gwasgaru ac yn awyddus i weithio mewn partneriaeth gydag awdurdodau lleol. Dywedodd Aelod ei fod yn cefnogi'r adroddiad a dywedodd fod y teuluoedd o Syria oedd wedi adsefydlu yn ei ward yn ychwanegiad gwych i'r gymuned. Ychwanegodd Aelod arall ei fod wedi ymwneud â'r rhaglen adsefydlu ar gyfer ffoaduriaid o Syria a theimlai iddo fod yn llwyddiant. Llongyfarchodd y swyddogion ar y gwaith a wnaed a chefnogai'r adroddiad. CYTUNODD y Pwyllgor i argymell derbyn yr adroddiad a chymeradwyo Opsiwn 1; sef bod y Pwyllgor Craffu Trosolwg Corfforaethol yn:- i. Nodi'r cynnydd a wnaed mewn cyfranogiad gydag adsefydlu yn y Deyrnas Unedig, yn cynnwys yn fwyaf diweddar y rhaglen ailsefydlu Afghan; ac yn ii. Cefnogi'r cynnig i gymryd rhan yng Nghynllun Ehangu Gwasgariad Ceiswyr Lloches, cyn ei gyflwyno i'r Pwyllgor Gweithredol.

Item ID	5479
Item Title	Blaenraglen Gwaith: 3 Rhagfyr 2021
Summary	Rhoddwyd ystyriaeth i adroddiad Cadeirydd y Pwyllgor Craffu Trosolwg Corfforaethol. CYTUNODD y Pwyllgor i dderbyn yr adroddiad a chymeradwyo Opsiwn 1, sef cymeradwyo Blaenraglen Gwaith y Pwyllgor Craffu Trosolwg Corfforaethol ar gyfer y cyfarfod ar 3 Rhagfyr 2021.